

PANORAMA

**Faruk
ÇALIŞKAN**

objective_dergisi@hotmail.com

Türk Basın Birliği Üyesidir

İSMAIL SAFA

İsmail Safa, 24 Mart 1901'de Sivas'ta vefat etti. Türk şair, yazar, eleştirmen. Yazar Peyami Safa'nın babasıdır. Zaman zaman "Kâmil" takma adıyla da şiir ve yazılar yazmıştır.

İsmail Safa, 21 Mart 1867'de Mekke'de doğdu. 19. yüzyıl şairlerinden olan İsmail Safa, Türk edebiyat tarihindeki "Tanzimat" ile "Servet-i Fünûn" dönemleri arasındaki kuşaktır. Dedesi Trabzonlu bir tacir olan İsmail Efendi, babası ise şairler de yazmış olan Mehmed Behçet Efendi'dir. Anne tarafından aile soyu Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemseddin'e kadar ulaşan İsmail Safa, babasının görevi sırasında 1867'de Mekke'de dünyaya geldi.

Annesini altı yaşında, babasını ise on bir yaşında kaybetti. 1878'de kardeşleri ile birlikte Mekke'den İstanbul'a geldi. Aile büyüklerinin yardımıyla, erkek kardeşleri Ahmed Vefa (1869-1901) ve Ali Kâmi Akyüz (1871-1945) ile **Darüşşafaka**'ya kaydedildi. Okulda başarılı bir öğrenci olmasına rağmen, bir yandan öksüz olmanın getirdiği hüznün, diğer yandan kardeşlerinin kendisine yüklediği sorumluluk, o yılların sıkıntılar içinde geçmesine neden oldu.

1886 yılında **Darüşşafaka**'yı bitirerek Evkaf Nezareti'nde bir memuriyete girdi. Az bir zaman sonra da İstanbul Telgrafhanesi muhabere memuru oldu, 1887 yılında da 'Mekteb-i İdâdî-i Mülk' son sınıf edebiyat öğretmenliğine getirildi. Ardından 1890 yılında Meclis kalemünde göreve başladı. Bu arada 1893 yılında veremden ölen ilk eşi Refia Hanım'ın kaybı, şairi derinden etkiledi.

İkinci evliliğinin hemen sonrasında, 1895'te bu defa kendisi verem hastalığına yakalandı. Doktorların önerisi ile Midilli'ye hava değişimine gitti. İstanbul'a dönüşünde hastalığının iyileştiği düşüncesindeydi.

İsmail Safa, II. Abdülhamid baskısına cephe alan o dönemin aydınlarındandır. Kendi görüşünde olan Ubeydullah Bey, Hüseyin Siret, Tevfik Fikret, Abdullah Cevdet gibi arkadaşlarıyla sık sık toplantılar yapıyordu. O günlerde yazdığı "Ey Halk Uyan" ve "Sultan Hamid'e" adlı şiirleri büyük ilgi, bir o kadar da tepki uyandırdı. Diğer arkadaşları gibi o da, devlet yönetimi tarafından devamlı gözaltında tutuldu.

Sonunda 29 Nisan 1900 tarihinde Sivas'ta bir anlamda sürgün olarak bir göreve atandı. Bu yaşamın getirdiği sıkıntıların üzerine şair, o tarihlerde kızları Selma ve Ulya'yı kısa aralıklarla kaybeder. Acılarını ilk eşinden dünyaya gelen Selâmi, ikinci eşinden dünyaya gelen İlhami ve Peyami ile dindirmeye çalışır.

Bu sıkıntılar üzerine hastalığı yeniden ortaya çıkar ve 24 Mart 1901 tarihinde Sivas'ta vefat eder. "Garipler Mezarlığı"na gömülür. Ancak, sonraki yıllarda, bir dönem Sivas milletvekilliği yapmış olan Ziya Başar'ın çabalarıyla cenazesi Garipler Mezarlığı'ndan alınarak, Paşa Camisi Mezarlığı'na aktarılır. Bir süre sonra bu defa Paşa Camisi'nin yıkımına karar verilmesiye, aynı yıllarda Sivas Lisesi'nde öğretmenlik yapmakta olan, halkbilimci Eflatun Cem Güney'in çabaları ile cenazenin yeri ikinci defa değiştirilerek Ali Ağa Camisi Mezarlığı'na gömülür.

ŞİİR KİTAPLARI:
Sünühât (1889)
Huz mâ Safâ (1891)
Mağdûre-i Sevdâ (1891)
Mevlîd-i Peder-i Ziyâret (1895)
Mensiyât (1896)
Hissiyât (Ölümünden sonra, 1912)
İntâk-ı Hakk'ın Tahmisi (Ölümünden sonra, 1912).